
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דיני נזיקין - 62618

תאריך עדכון אחרון 15-10-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 6

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2026

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אהוד גוטל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ehud.guttel@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

דיני נזיקין עוסקים באחריותו של הגורם לנזק במצבים שאינם נובעים מהפרת חוזה. הקורס מתמקד בשלושת משטרי האחריות הכללים בנזיקין (נזק מכוון, רשלנות ואחריות חמורה) וכן בהסדרים נזיקיים ספציפיים (עוולות מסחריות, ממטרדים, פגיעה בשם הטוב, מוצרים פגומים, ועוד). כמו כן מנותחים בהרחבה נושאים שונים הקשורים בהטלת אחריות, ובכללם סיבתיות, הגנות, סעדים, והיחס שבין דיני הנזיקין וענפי משפט אחרים.

מטרות הקורס:

להציג, ולבחון באופן ביקורתי, את הכללים, העקרונות והרציונאלים העומדים בבסיסה של מערכת האחריות הנזיקית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לנתח מקרים עובדתיים ולהכריע באשר לאחריותם של צדדים בנזיקין.
לחשב את היקף הפיצוי הראוי.
להעריך את האופן בו יכריעו בתי משפט בהקשרים נזיקיים שונים.
לייעץ לצדדים כיצד להימנע מחבות בנזיקין.

דרישות נוכחות (%):

כן

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

דיני נזיקין במשפט
סוגי עוולות הנזיקין והיחס ביניהן
מטרות דיני הנזיקי
יסודות עוולת הרשלנות
גבולות האחריות ברשלנות
נטל ההוכחה ברשלנות
האשם התורם
תקיפה, רשלנות וזכויות החולה
הפרת חובה חקוקה ועוולות חוקתיות
אחריות רשויות ציבור
קשר סיבתי עובדתי
קשר סיבתי משפטי
אחריות למעשי הזולת

ריבוי מעוולים
מטרדים
הגנה על אינטרסים כלכליים ומסחריים
לשון הרע ופגיעה בפרטיות
הגנות
אחריות למוצרים פגומים
פיצוי נפגעי תאונות דרכים
פיצויים וצוים
יורשים ותלויים

חומר חובה לקריאה:

דיני נזיקין - רשימת קריאה
פרופ' אהוד גוטל (ייתכנו תוספות ועדכונים לקראת ובמהלך הסמסטר)

א. דיני נזיקין במשפט

1. ד"ר 20/82 אדרס נ. הרלו, פ"ד מב (1) 268, 221 - 269 (ס' 14-15 לפסק דינו של השופט ברק).

2. רע"א 7452/96 מדינת ישראל נ. חברה קבלנית האחים אהרון בע"מ, פ"ד נא (5) 874.

3. רע"א 5768/94 א. ש. י. ר. יבוא יצור והפצה ואח' נ. פורום אביזרים ומוצרי צריכה בע"מ ואח', פ"ד נב (4) 289, 449 - 461 (ס' 1-14 לפסק דינו של השופט ברק).

4. ע"א 8483/02 אלוניל נ. מקדולנד, פ"ד נח (4) 314, (ס' 59-56 לפסק דינו של השופט ריבלין).

ב. סוגי עוולות הנזיקין והיחס ביניהן

1. ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ. גורדון, פ"ד לט (1) 113, 119-127.

2. דנ"א 5712/01 ברזני נ. בזק, פ"ד נז (6) 385 (ס' 28 - 36).

3. ע"א 558/84 כרמלי נ. מדינת ישראל, פ"ד מא (3) 757, 757 (העובדות), 785 - 789 (ס' 10-1 לפסק דינו של השופט ברק).

4. בג"צ 6126, 6143/94 סנש נ' רשות השידור, פ"ד נג (3) 817, 864 - 867 (ס' 30-26 לפסק-דינו של השופט חשין).

5. ע"א 9185/03 טננבוים נ. הוצאת עיתון הארץ, פ"ד נח (1) 359 (ס' 9-7).

6. ע"א 1081/00 אבנעל בע"מ נ. מדינת ישראל (מיום ה- 17.1.05), (ס' 23 בלבד).

7. ע"א 515/63 נגר נ. דהרי פ"ד יח (2) 169.

ג. מטרות דיני הנזיקין

1. ע"א 44/76 אתא נ. שוורץ, פ"ד ל (3) 785, 788, 789 - 808, 813 (ס' 1, 14-15 בלבד).

2. בג"צ 114/77 שוורץ נ. שר האוצר, פ"ד לא (2) 800.

3. G. Calabrasi *The Cost Of Accidents* pp. 24-33.

4. J. G. Fleming *An Introduction to the Law of Tort* (2nd. Ed., 1985) pp. 6-11.

5. G. P. Fletcher *Fairness and Utility in Tort liability* 85 *Harv. L. Rev.* (1972) 537
(עמודים נבחרים)

6. Ronald H. Coase *The Problem of Social Cost* 3 *Journal of Law and Economics* 1
(1960) (עמודים נבחרים).

7. י. גלעד "על גבולות ההרתעה היעילה בדיני נזיקין" משפטים כב (תשנ"ג) 421, 427-422,

ד. יסודות עוולת הרשלנות

מרכיבי העוולה

1. ע"א 2625/02 נחום נ. דורנבאום, פ"ד נח (3) 385 (ס' 12, 14, 23-24 לפסק דינו של השופט ריבלין).
- התרשלות
2. ע"א 224/51 פריצקר נ. פרידמן, פ"ד ז 674 (למעט ס' 9-5, 17 לפסק דינו של השופט זילברג).
3. ע"א 343/74 גרובנר נ. עיריית חיפה, פ"ד ל (1) 141 (למעט ס' 6-9).
4. ע"א 3056/99 שטרן נ. המרכז הרפואי שיבא, פ"ד נו (2) 936, (פסק דינם של השופטים דורנר וברק בלבד).
5. ע"א 3889/00 לרנר נ. מדינת ישראל, פ"ד נו (4) 304, 314 - 316, 319 - 321 (ס' 13, 14, 18).
6. דנ"א 7794/98 משה נ. קליפורד, פ"ד נז (4) 721 (ס' 1, 7-10 לפסק דינו של השופט אור).
7. ע"א 5604/94 חמד נ. מדינת ישראל, פ"ד נח (2) 498.
8. ע"א 10691/04 בנק לאומי לישראל בע"מ נ. מולר, (טרם פורסם, 28.8.2007) פס' 2-7, 25-12.
9. י' גלעד, "על 'הנחות עבודה' אינטואיציה שיפוטית ורציונליות בקביעת גדרי האחריות ברשלנות" משפטים כו (תשנ"ו) 295 (סע' א-ו, יג-ז).
- חובת זהירות
10. ע"א 572/74 רויטמן נ. בנק המזרחי המאוחד בע"מ, פ"ד כט (2) 57, 60 - 61, 70 - 76 (ס' 1-4, 26-34 לפסק דינו של השופט קיסטר).
11. ע"א 9183/99 פניגשטיין נ. חברת חברי המהפך, פ"ד נח (4) 693, (ס' 11 - 12). מודלים של רשלנות
12. ע"א 243/80 עיריית ירושלים נ. גורדון, פ"ד לט (1) 113, 128-138.
13. ע"א 915/91 מדינת ישראל נ. לוי, פ"ד מח (3) 45, 65 - 70 (ס' 10-16).
14. ע"א 10078/03 אורי שתיל נ. מקורות (מיום 7.3.07) (סע' 14 - 17 - א' לוי).
- קשר סיבתי משפטי
15. ע"א 2714/02 פלונית נ' מרכז רפואי 'בני ציון' חיפה, פ"ד נח (1) 516 (ס' 21-25).

ה. גבולות האחריות ברשלנות - סוג הנזק ומעגלי האחריות

נזק כלכלי טהור

1. המ' 106/54 וינשטיין נ. קדימה, פ"ד ח 1317, 1327-1329, 1338-1343.
2. ע"א 209/85 עיריית קרית אתא נ. אילנקו בע"מ, פ"ד מב (1) 190, 194 - 198 (ס' 10 - 17 לפסק דינו של הנשיא שמגר).
3. ע"א 2625/02 נחום נ. דורנבאום, פ"ד נח (3) 385 (סע' 10 - 14 לפסק דינו של השופט ברק).
4. ע"א 541/66 קורנפלד נ. שמואלוב, פ"ד כא (1) 310, 313 - 315, 324 - 326.
5. רע"א 1565/95 סחר ושירותי ים נ. חברת שלום וינשטיין, פ"ד נד (5) 638 (ס' 18 - 25 לפסק דינו של השופט מצא ו-ס' 6 לפסק דינה של השופטת שטרסברג-כהן).
6. ע"א 9245/99 וינברג נ' אריאן, פ"ד נח (4) 769 (ס' 26 - 28 בלבד).
7. ע"א 4980/01 כהן נ. גלאם פ"ד נח (5) (ס' 4 בלבד).
8. ע"א 3464/05 פז נ. מדינת ישראל, (מיום 12.7.06), סעיף 7.
- נזק בלתי ממוני טהור
9. ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ. גורדון פ"ד לט (1) 113, 138-142.
10. ע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים כרמל, פ"ד נג (4) 526, 566 - 570 (ס' 14 - 24 לפסק דינו של השופט אור).

11. ע"א 6948/02 אדנה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (2) 535 (ס' 18 בלבד).
12. ע"א 1338/97 תנובה נ. תופיק, פ"ד נו (4) 673 (ס' 10-11 לפסק דינה של השופטת נאור).
13. ע"א 9817/02 וינשטיין נ. ברגמן (מיום 16.6.2005) (ס' 9, 17-18 בלבד)
14. ע"א 1081/00 אבנעל בע"מ נ. מדינת ישראל (מיום 17.1.05) (ס' 3, 15-19 בלבד)
15. ע"א 153/04 רובינביץ נ. רוזנבוים (מיום 6.2.06), (נאור - סע' 1-3, 14, ארבל).
16. ע"א 7836/95 קופ"ח של ההסתדרות הכללית נ. עזבון המנוחה תמי קרן (און) ז"ל, פ"ד נב (3) 199 (פסקאות 1-5, 15-17).
17. ע"א 754/05 לבנה לוי נ. מרכז רפואי שערי צדק (מיום 5.6.07) (ריבלין-סע' 1-3, 17-35).
18. ע"א 9466/05 שוויקי נ. מדינת ישראל (16/3/08), ברלינר- סע' 1-4; ריבלין סע' 1-3, 9-21. חיים כנזק—הולדה בעוולה
19. ע"א 518/82 זייצוב נ. כץ, פ"ד מ (2) 85, 88 - 107 (פסק דינה של השופטת בן פורת). מחדלים
20. ע"א 3510/99 ולעס נ. אגד, פ"ד נה (5) 826 (למעט ס' 6, 5, 8-10, 18, 19).
21. ע"פ 119/93 לורנס נ. מדינת ישראל, פ"ד מח (4) 1, 8-1, 29-33, 39-41.
22. דנ"א 2674/07 ירושלמי נ. פולריס יבוא כלים בע"מ (מיום 8.5.07).

ו. נטל ההוכחה ברשלנות, ס' 38-41 לפקודת הנזיקין

1. ע"א 206/89 רז נ. בית חולים אלישע בע"מ, פ"ד מז (3) 805 (פסק-דינו של הנשיא שמגר בלבד).
2. ע"א 241/89 ישראליפט (שירותים) תשל"ג בע"מ נ. הינדלי ואח', פ"ד מט (1) 45 (למעט ס' 31-22 לפסק דינו של השופט בך, ולמעט ס' 15-20 לפסק דינו של השופט מצא).
3. ע"א 8151/98 שטרנברג נ. ד"ר צ'צ'יק, פ"ד נו (1) 539 (למעט ס' 4-9 לפסק-דינו של השופט ריבלין).
4. ע"א 9212/99 ציון נ. מדינת ישראל, פ"ד נו (2) 906.
5. ע"א 1071/96 עזבון אלעבד נ. מדינת ישראל (מיום 6.2.2006) סעיפים 2, 13-17, 19-27 (ריבלין).
6. ע"א 10566/05 שלג נ' אמיר חברה להנדסה ולסחר (26.2.09), סע' 2-3, 6-9.

ז. האשם התורם

1. ע"א 316/75 שור נ. מדינת ישראל פ"ד לא (1) 299.
2. ע"א 417/81 מלון רמדה שלום נ. אמסלם פ"ד לח (1) 72 (ס' 1 ו-5 בלבד).
3. ע"א 435/85 מחמור בע"מ נ. אטדגי פ"ד מא (4) 524 (ס' 1-2 בלבד).
4. ע"א 804/80 Co Tanker Sidaar נ. קצא"א פ"ד לט (1) 393 (ס' 29-30, 32 לפסק דינו של השופט ברק).
5. ע"א 1892/95 אבו סעדה ואח' נגד שירות בתי הסוהר ואח' פ"ד נא (2) 704 (ס' 1-3 ו-28 לפסק דינה של השופטת שטרסברג-כהן).
6. ע"א 61/89 מדינת ישראל נ. אייגר (קטין) ואח' פ"ד מה (1) 580 (ס' 1, 8-12 לפסק הדין).
7. ע"א 6649/96 הסתדרות מדיצינית הדסה נ. גלעד ואח' פ"ד נג (3) 529 (ס' 27-31 לפסק הדין).
8. ע"א 10078/03 אורי שתיל נ. מקורות (מיום 7.3.07) (סע' 46-47 - א' לוי).

ח. תקיפה, רשלנות וזכויות החולה

1. רע"א 1272/05 כרמי נ. סבג (2/12/07) - סע' כה -כח (רובינשטיין)
2. ע"א 11172/05 אלון נ' חדד (21.10.09) - פס' 17 - 28.
3. ע"א 2781/93 דעקה נ. ב"ח "כרמל" פ"ד נג (4) 526 (פסקי הדין של השופטים בייניש ואור).
4. ע"א 6153/97 יובל שטנדל נ. פרופ' יעקב שדה פ"ד נו (4) 746 (למעט ס' 1-7, וס' 17-18)
5. ע"א 718/06 סתחי נ' מדינת ישראל (30.10.07) (סע' 1, 11-19).

6. ע"א 8126/07 עיזבון צבי נ' בית החולים ביקור חולים (3.1.10) (פסה"ד של רובינשטיין)
7. דנ"א 461/06 קופ"ח של ההסתדרות הכללית נ' סידי (מיום 5.7.06).
8. ע"א 119/05 חליפה נ. מדינת ישראל (מיום 10.9.06), סע' 36.
9. ע"פ 480/85 קורטאם נ. מדינת ישראל פ"ד מ (3) 673, 681, 688 - 695, 698.

ט. הפרת חובה חקוקה ועוולות חוקתיות

1. ע"א 145/80 ועקנין נ. המועצה המקומית בית-שמש ואח' פ"ד לז (1) 113, 113-122, 149-134.
2. ע"א 630/68 כהן נ. עלי טבק בע"מ פ"ד כג (1) 707.
3. ע"א 284/64 בית חרושת "אלבר" בע"מ נ. גולדמן פ"ד יט (1) 371, 377 - 381.
4. ע"א 245/81 סולטאן נ. סולטאן פ"ד לח (3) 169.
5. ע"א 2034/98 אמין נ. אמין פ"ד נג (5) 69 (ס' 1-2, 7-16 לפסק דינו של השופט אנגלרד בלבד).
6. ע"פ 84/85 ליכטנשטיין נ. מדינת ישראל פ"ד מ (3) 141 (למעט ס' 2-4, 11-12 לפסק הדין).
7. בג"ץ 1921/94 סוקר נ. הועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים פ"ד מח (4) 237, 260-261.
8. ע"א 5792/99 תקשורת וחינוך דתי-יהודי משפחה בע"מ ואח' נ. אס. בי. סי. פרסום, שיווק וקידום מכירות בע"מ ואח' פ"ד נה (3) 933 (ס' 1-4, 20-סוף).
9. ע"א 610/02 מפעל הפיס נ. לוטונט, פ"ד נז (5) 97 (ס' 8-1, 23-16).
10. רע"א 9615/05 אירית שמש נ' פוקצ'טה (מיום 5.7.2006) (סע' א-ד, ה 4-1).
11. בג"צ 1661/05 מועצה איזורית חוף עזה נ. מדינת ישראל, פ"ד נט (2) 481 (ס' 136).
12. ע"א 1081/00 אבנעל בע"מ נ. מדינת ישראל (מיום 17.1.05) (ס' 3, 23).
13. חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח - 1998, סעיפים 1-7.
14. חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א - 2000, סעיפים 1-6.

יא. אחריות רשויות ציבור ועובדיהן

1. ע"א 862/80 עיריית חדרה נ. זוהר פ"ד לז (3) 757.
2. ע"א 915/91 מדינת ישראל נ. לוי פ"ד מח (3) 45 (למעט ס' 10-16 ו-40).
3. ע"א 653/97 חברת מרכז ברוך וציפורה בע"מ נ. עיריית תל-אביב - יפו ואח' פ"ד נג (5) 817 (פסק דינו של השופט אנגלרד בלבד).
4. ע"א 1678/01 מדינת ישראל נ. וייס, פ"ד נח (5) 167 (סע' 7-9, 13-17 לפס"ד השופט דורנר, ופס"ד של השופט ריבלין).
5. ע"א 10078/03 אורי שתיל נ. מדינת ישראל (מיום 7.3.07) (סע' 22-25, 29-32 א' לוי).
6. ע"א 1068/05 עיריית ירושלים נ' מימוני (מיום 14.12.06), סע' 1 - 8, 15 - 24.
7. ע"א 5964/92 גמאל קאסם בני עודה נ. מדינת ישראל פ"ד נו (4) 1.
8. ע"א 971/03 אבנר בגא נ' אלי מלול (מיום 10.11.05) (סעיפים 5-7, 13).
9. בג"צ 8726/05 עדאללה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי נ' שר הביטחון (מיום 12.12.06), סע' 1 - 3, 30 - 42.
10. ע"א 1081/00 אבנעל חברה להפצה בע"מ נ. מדינת ישראל, (מיום 17.1.05).
11. ע"א 6296/00 קיבוץ מלכיה נ. מדינת ישראל, פ"ד נח (6) 16 (ס' 1-2, 11).
12. ע"א 2906/01 עיריית חיפה נ. מנורה חברה לביטוח (מיום 25.5.06), סעיפים 1-3, 16-18, 23, 33-30, 39-37, 42-41, 47-45.
13. ע"א 3464/05 פז נ. מדינת ישראל, (מיום 12.7.06), סע' 1, 5-8.

יב. קשר סיבתי - סיבתיות עובדתית ותורות סיכון

1. ע"א 145/80 ועקנין נ. המועצה המקומית בית שמש ואח' פ"ד לז (1) 113, 144-147.

2. ע"א 496/72 ארוג'י נ. פינק פ"ד כז (2) 547.
3. ע"א 617/80 גבאי נ. תע"ל תעשיות עץ לבוד בע"מ פ"ד לו (3) 337, 343 - 344.
4. ע"א 285/86 נגר נ. ד"ר וילנסקי פ"ד מג (3) 284, 290-296.
5. ע"א 248/86 עזבון חנשוילי נ. רותם חברה לביטוח בע"מ פ"ד מה (2) 529 (עמ' 536-551, 558 - 562 לפסק הדין).
6. ע"א 600/86 עמיר ואח' נ. קונפינו ואח' פ"ד מו (3) 233, 234 (העובדות), 240 - 246 ג, ופסק דינה של השופטת נתניהו.
7. ע"א 8279/02 גולן נ' עזבון אלברט (14.12.06) - סע' 38-40 (גרונים) ופס"ד של ברק.
8. ע"א 2299/03 מדינת ישראל נ' טרלובסקי (23.1.07) - 1 - 3, 10 - 15.
9. ע"א 754/05 לבנה לוי נ. מרכז רפואי שערי צדק (מיום 5.6.07) השופט ריבלין, סע' 7 - 10).
10. דנ"א 4693/05 בית חולים כרמל נ' מלול (29.8.10) - (השופט ריבלין וסיכום ההחלטה)
11. ע"א 10399/08 פרוטס נ. צ'ירגיב (מיום 4.4.2011)
12. ע"א 7469/03 שערי צדק נ. כהן (מיום 17.4.05), למעט סעיפים 2-7.
13. ע"א 361/00 ד'אהר נ. סרן יואב (מיום 10.2.05) (ס' 1-3, 10-16).
14. ע"א 1457/07 עיריית הרצליה נ' כץ (14.1.09), סע' 15-16.
15. ע"א 9328/02 מאיר נ. ד"ר לאור פ"ד נח (5) 54 (ס' 8-9, 12-15).
16. דנ"א 5704/04 מדינת ישראל נ' קרישוב (מיום 5.1.2005).
17. ע"א 4960/04 סידי נ' קופ"ח של ההסתדרות הכללית (מיום 19.12.05), (השופט ריבלין, סע' 16-18).

יג. קשר סיבתי - סיבתיות משפטית, ריחוק הנזק והקטנתו

1. ע"א 2028/99 פאר נ. חברה לבניין סילובט (1964) בע"מ פ"ד נה (3) 493, 499 - 502.
2. ע"א 576/81 בן שמעון נ. ברדה פ"ד לח (3) 1.
3. דנ"א 7794/98 משה נ. קליפורד, פ"ד נו (4) 721, (פסק דינו של השופט אור למעט ס' 7-10).
4. ע"א 3379/01 ידיד נ. מדינת ישראל, פ"ד נח (1) 196, סעיפים 1-3, 11-15.
5. ע"א 7021/99 עזבון ויצמן ואח' נ. סלע ואח' פ"ד נו (1) 822.
6. ע"א 8199/01 עזבון מירו ז"ל ואח' נ. מירו ואח' פ"ד נו (2) 785, ס' 1, 4-8 לפסק הדין.
7. ע"א 252/86 גולדפרב ואח' נ. כלל חברה לביטוח בע"מ ואח' פ"ד מה (4) 45.
8. רע"א 4394.09 לנרמן נ. סגיב (מיום 30.12.2010)

יד. אחריות למעשי הזולת

1. ע"א 269/82 הילמן נ. כרמי פ"ד מא (4) 1.
2. ע"א 6871/99 רינת נ. רום פ"ד נו (4) 72, 83-87 (ס' 9-13).
3. ע"א 748/82 עיריית ת"א - יפו נ. מורד פ"ד מ (3) 74 עמ' 79 - 80.
4. ע"א 513/88 ויג'י שאה נ. שני (כרבסי) (לא פורסם) (ס' 1, 7-10).
5. ע"א 502/78 מדינת ישראל נ. ניסים פ"ד לה (4) 748 (עד ס' 22 לפסק הדין).
6. ע"א 338/60 מדינת ישראל נ. מדר פ"ד טו 1569, 1572-1575, 1578 - 1596.
7. ע"א 445/88 כונס הנכסים הרשמי כמפרק בנק צפון אמריקה נ. שטיבל פ"ד מד (3) 331 (פסק דינם של השופטים לוי ו-ברק).
8. ע"א 313/08 נשאשיבי נ' רינראוי (1.8.10) - פסה"ד של השופטים ריבלין וארבל.
9. רע"א 10994/07 פטיטיף נ. אלרון ייזום ופרוייקטים (מ.ד.) (19.3.08).

טו. ריבוי מעוולים

1. ע"א 22/75 אדרי נ. עזיזיאן פ"ד ל (1) 701 (פסק דינו של השופט שמגר בלבד).
2. ע"א 600/86 עמיר ואח' נ. קונפינו ואח' פ"ד מו (3) 233, 251.
4. ד"נ 15/88 מלך נ. קורנהויזר פ"ד מד (2) 89.

5. ע"א 532/77 שירותו נ. קוקואשוילי פ"ד לב (1) 645.
6. ע"א 132/86 ג'ורי נ. מ. י. פ"ד מב (1) 555, (עמ' 555, ופסק דינה של השופטת בן-פורת).
7. ע"א 345/03 רייכרט נ. יורשי שמש (מיום 7.6.07) (סע' 1-5, 10-17, 20-21 פסק דינה של הנשיאה).

טז. מטרדים

1. פקודת הנזיקין, ס' 42 - 48ב, 74.
2. חוק למניעת מפגעים, תשכ"א - 1961, ס' 1-4, 7, 9, 10, 13-15.
3. תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן - 1990
4. חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב - 1992, ס' 1-4, 9-14
5. ע"א 436/60 עזרי נ. קליין פ"ד טו 1177;
6. ע"א 190/69 חברת החשמל בע"מ נ. אבישר פ"ד כג (2) 314;
7. ע"א 44/76 אתא חברה לטכסטיל בע"מ נ. שורץ פ"ד ל (3) 786.
8. ע"פ 151/84 חברת החשמל לישראל בע"מ נ. פרשט ואח' פ"ד לט (3) 1.

יז. הגנה על אינטרסים כלכליים ומסחריים

1. פקודת הנזיקין, ס' 62, 58.
 2. חוק החוזים (חלק כללי) ס' 13-22, 30-31.
 3. חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט - 1999.
- גרם הפרת חוזה
4. ע"א 123/50 באורנפרוינד נ. דרזנר פ"ד ה 1559, 1561 - 1565, 1571ג ואילך.
 5. ע"א 628/77 חסיד נ. קנופף פ"ד לד (2) 225.
- גניבת עין
6. ע"א 4030/02 עמיחי טרייד נ. שרש, פ"ד נח (5) 632 (ס' 7 - 10).
 7. ע"א 5689/94 ורגוס נ. נגה פ"ד נב (1) 521.
 8. ע"א Inc Mills General 945/06 נ' משובח תעשיות מזון בע"מ (1.10.09).

סוד מסחרי

9. ע"א 2600/90 עלית נ. סרנגה פ"ד מט (5) 796.
- הזכות לפרסום
10. ע"א 8483/02 אלוניל נ. מקדולנד, פ"ד נח (4) 314 (ס' 35-48, 56-59 לפסק דינו של השופט ריבלין).
- עשיית עושר
11. ע"א 4437/99 א.ד.י. מערכות סטריאו ואזעקות לרכב בע"מ נ. אפריל טקליין בע"מ פ"ד נה (2) 232.
 13. ע"א 3559/02 מועדון מנויי טוטו זהב נ. המועצה להסדר הימורים בספורט פ"ד נט (1) 873 (ס' 17 בלבד).

יח. לשון הרע ופגיעה בפרטיות

1. חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965.
2. חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981, ס' 1-6, 18-22, 24-31, 31ב.
3. ע"א 1104/00 אפל נ. חסון ואח' פ"ד נו (2) 607, למעט ס' 2-5 לפסק הדין.
4. ע"א 466/83 שאהה נ. דרדריאן פ"ד לט (4) 734.
5. ע"א 6356/99 חוטר ישי נ. ארבל פ"ד נו (5) 254, ס' 1-3, 6, 8-11 לפסק הדין.
6. ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (4.8.08) סע' 1-3, 21-34.
7. דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ. קראוס פ"ד נב (3) 1, פסק דינו של השופט לוין.

8. רע"א 4740/00 אמר ואח' נ. יוסף ואח' פ"ד נה (5) 510.
9. ע"א 439/88 רשם מאגרי המידע נ. ונטורה ואח' פ"ד מח (3) 808, ס' 1, 13-16 לפסק דינו של השופט בך.
10. ע"א 4534/02 רשת שוקן נ. הרציקוביץ' פ"ד נח (3) 558 (פסק דינו של השופט ברק, ס' 16-10).
11. רע"א 10771/04 רשת תקשורת והפקות בע"מ נ. פרופ' אטינגר (מיום ה- 7.12.2004) (ס' 1, 13-5).
12. רע"א 1061/06 סי.די.אי. סיסטמס נ. סרי (מיום 2.5.2006).
13. רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ. אמנון דנקנר (מיום 12.11.06), סע' 11 - 16 פרוקצ'יה
14. רע"א 6902/06 צדיק נ' הארץ (13.8.08).

יט. הגנות

1. פקודת הנזיקין, ס' 4-9.
1. ע"א 609/69 נתן נ. עבדאללה פ"ד כד (1) 456, 463-458, 470 ואילך.
2. ע"א 897/75 ווסצ'יטר בע"מ נ. קורן פ"ד לא (1) 660.
3. ע"א 6649/96 הסתדרות מדיצינית הדסה נ. גלעד ואח' פ"ד נג (3) 529, ס' 1-8, 24-25 לפסק הדין.
4. ע"א 3214/98 שלוס נ. רגומי, נח (4) 443 (פסק דינה של השופטת פרוקצ'יה בלבד)
5. ע"א 2242/03 אברהם נ. רשאד (מיום 30.3.2004) (פסק דינה של השופטת ביניש ס' 16 ו-17 בלבד).
6. ע"א 1354/97 עכאשה מחמוד נ. מדינת ישראל, פ"ד נט (3) 193 (ס' 1-3, 21-22).
7. ע"א 11172/05 אלון נ' חדד (21.10.09).
8. רע"א 1272/05 כרמי נ. סבג (2/12/07) - סע' ל-לד (רובינשטיין).

כ. אחריות למוצרים פגומים

1. חוק האחריות למוצרים פגומים, התש"ם - 1980.
2. ע"א 166/88 פניציה בע"מ נ. עמר פ"ד מה (2) 457.
3. ע"א 532/89 קיבוץ ניר דוד נ. שוקרון פ"ד מו (2) 221.

כא. פיצוי נפגעי תאונות דרכים

ההסדר

1. ע"א 360/80 מיכון חברה למטע בע"מ נ. קרנית פ"ד לה (2) 383.
2. ע"א 494/89 אסרף נ. אליהו פ"ד מו (3) 397.
3. ע"א 91/82 גולדמן נ. הסנה פ"ד לח (3) 505 (ס' 1 ו-11, השופט לוין).
4. ע"א 1675/06 ארט חברה לביטוח נ. מנורה חברה לביטוח (31.10.07).
5. רע"א 2853/96 קרנית נ. פרח פ"ד נג (1) 680 (סע' 8 - 16, השופט חשין).
6. ע"א 483/84 קרנית נ. אברהם ואח' פ"ד מא (4) 754.
7. ע"א 3765/95 חוסיין ואח' נ. טורם ואח' פ"ד נ (5) 573 (סע' 1 - 10 השופט אור).
8. ע"א 8535/01 ליפשיץ נ. מדינת ישראל פ"ד נו (6) 656 (ס' 7 - 9, השופטת חיות).
9. דנ"א 10017/ קרנית נ. מגדל חברה לביטוח, פ"ד נח (5) 639, סע' 13-23.
10. ע"א 2591/09 אלנסארה נ. שליסל (מיום 22.2.2011)

ההגדרה

11. ע"א 4015/99 רותם נ. מזאווי פ"ד נו (3) 145 (פסק דינו של השופט אור).
12. ע"א 826/03 אוסם תעשיות מזון בע"מ נ' סמג'יה ואח' (מיום 13.12.04) (השופטים ריבלין וברק).

13. רע"א 1117/09 קרנית נ' בלבן (21.9.09).
14. רע"א 5099/08 נביל נ' הדר חברה לביטוח בע"מ (4.2.09)

כב. פיצויים וצוים

1. ע"א 2099/94 חיימס נ. איילון חברה לביטוח בע"מ פ"ד נא (1) 529 (ס' 1-16 בלבד).
2. רע"א 4932/97 אסרף נ. המגן חברה לביטוח בע"מ פ"ד נג (5) 129.
3. ע"א 3049/93 ג'רוג'סיאן נ. רמזי נב (3) 792.
4. ע"א 6978/96 עמר נ. קופת חולים פ"ד נה (1) 920.
5. ע"א 7942/99 עזבון אבני נ. ביטוח ישיר פ"ד נה (2) 511.
7. ע"א 398/99 קופת חולים נ. דיין ואח' פ"ד נה (1) 765.
8. ע"א 773/81 עזבון פרייליך נ. מדינת ישראל פ"ד לו (4) 816 (ס' 1, 5, 16-24, 28-31 בלבד).
9. ע"א 384/74 עזבון אזולאי נ. מפעלי וולקן בע"מ פ"ד ל (1) 374.
10. ע"א 5610/93 זלסקי נ. הועדה המקומית לתכנון ובניה פ"ד נא (1) 68 (ס' 1, 5-9, 14-15 לפסק דינו של השופט אור).
11. ע"א 467/77 הורוביץ נ. רשות הנמלים פ"ד לג (2) 256, 262 - 267, 269 - 270.
12. ע"א 214/89 אבנרי נ. שפירא פ"ד מג (3) 840 (ס' 11-13 בלבד).
13. ע"א 676/72 קפטה נ. לסקובסקי פ"ד כז (2) 247.
14. ע"א 140/00 עזבון אטינגר נ. החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי פ"ד נח (4) 486 (ס' 80-73 בלבד).
15. ע"א 3375/99 אקסלרד נ. צור שמיר פ"ד נד (4) 450 (ס' 9-11 לפסק הדין).
16. ע"א 10064/02 מגדל נ. אבו חנא (מיום 27.9.2005) (ס' 1, 42-41, 50-52).
17. ע"א 153/04 רובינוביץ נ. רוזנבוים (מיום 6.2.2006) (ס' א-ב, ו, ז [9-1, 11, 13]) לפסק דינו של השופט רובינשטיין, ופסק דינה של השופטת נאור).
18. ע"א 7547/99 מכבי שירותי בריאות נ. דובק (מיום 13.7.2011)

כג. יורשים ותלויים

1. ע"א 2000/97 לינדורן נ. קרנית, פ"ד נה (1) 12, ס' 1-2, 9-12 לפסק הדין.
2. ע"א 489/79 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ. עזבון צאייג פ"ד לה (2) 123, 131-140 (קובץ ה 2579).
3. ע"א 1503/94 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ. עזבון ברמן ז"ל ואח' פ"ד נא (3) 502.
4. ע"א 5/84 עזבון יחזקאל נ. אליהו חברה לביטוח בע"מ פ"ד מה (3) 374 (קובץ ה 2642).
5. ע"א 64/89 גבאי נ. לוזון פ"ד מח (4) 673 (קובץ ה 2681).
6. ע"א 7244/97 חכמי נ. רותם פ"ד נד (2) 30.
7. ע"א 10990/05 פינץ נ. הראל חברה לביטוח (מיום 11.4.2006) (ס' 1-14).
8. ע"א 4641/06 מנורה חברה לביטוח בע"מ נ. עזבון כרכבי (19.12.07).
9. ע"א 2739/06 עזבון דוביצקי נ. רקזאללה (1.6.08), סע' 7-16.

כד. ריבוי מקורות הפיצוי

1. ע"א 5/87 ליפשיץ נ. לוי ואח' פ"ד מב (2) 177, ס' 10-13 לפסק הדין.
2. ע"א 331/75 "מבטחים" נ. פלאצי פ"ד לב (1) 63.
3. ע"א 709/80 פרלמן ואח' נ. לוזון פ"ד לו (4) 273.
4. ע"א 435/99 שרפמן נ. מדינת ישראל פ"ד נה (3) 193.
5. ע"א 60/82 בן יוחנן ואח' נ. מדינת ישראל ואח' פ"ד מ (4) 431.
6. ע"א 5584/01 עזבון מנשה נ. אררט (מיום 22.4.04)

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :
מבחן בכתב % 100

מידע נוסף / הערות: